

Postavenie Národnej rady SR a prezidenta SR

*Parlament a prezident v Slovenskej republike
– vývoj, kompetencie a vzájomné prepojenia*

V predkladanej publikácii sa zaoberáme postavením prezidenta SR a Národnej rady SR. Prinášame krátky pohľad do histórie a pomenúvame niektoré právomoci, ktorými sa činnosti Národnej rady SR a prezidenta SR vzájomne ovplyvňujú a dopĺňajú.

Spracoval: Parlamentný inštitút Kancelárie NR SR

Text a grafika: JUDr. Helena Latáková

Spolupráca: Mgr. Natália Švecová

Tlač: Kancelária NR SR, 2025

Vytvorené cez: canva.com

Náhľad do spoločnej histórie

1993

Prezidenta volí Národná rada Slovenskej republiky tajným hlasovaním na päť rokov.

Za prezidenta môže byť zvolený každý občan Slovenskej republiky, ktorý má právo voliť a ktorý dosiahol vek 35 rokov.

1999

Prezidenta volia občania Slovenskej republiky v priamych voľbách tajným hlasovaním na päť rokov.

Za prezidenta možno zvoliť každého občana Slovenskej republiky, ktorý je voliteľný za poslanca Národnej rady SR a v deň voľby dosiahol vek 40 rokov.

Kedysi volila prezidenta Národná rada SR.

Až zmena Ústavy SR (ústavný zákon č. 9/1999 Z. z.) stanovila nový spôsob voľby hlavy štátu – priamu voľbu prezidenta.

V pôvodnom znení Ústavy SR mala Národná rada SR právomoc odvolať prezidenta, ak prezident vyvíjal činnosť smerujúcu proti zvrchovanosti a územnej celistvosti Slovenskej republiky alebo činnosť smerujúcu k odstráneniu demokratického ústavného zriadenia Slovenskej republiky.

V súčasnosti možno prezidenta odvolať len ľudovým hlasovaním. Vyhlasuje ho predseda Národnej rady SR na základe uznesenia Národnej rady SR prijatého najmenej trojpäťninovou väčšinou všetkých poslancov Národnej rady SR.

Prezident SR

Štandarda prezidenta SR sa používa na označenie jeho trvalého alebo dočasného sídla. Môže sa použiť pri výkone funkcií prezidenta.

Prezident SR je:

- najvyšší ústavný činiteľ,
- hlava Slovenskej republiky,
- hlavný veliteľ ozbrojených síl.

Prezident SR predstavuje výkonnú moc.

Vzťah k Národnej rade SR

Prezident SR zvoláva ustanovujúcu schôdzu Národnej rady SR tak, aby sa uskutočnila do 30 dní odo dňa vyhlásenia výsledkov volieb do NR SR. Ak by ju nezvolal, Národná rada SR sa zide 30. deň po vyhlásení výsledkov volieb do Národnej rady SR.

Prezident SR podpisuje zákony. Môže ich Národnej rade SR vrátiť s pripomienkami do 15 dní od doručenia schváleného zákona.

Prezident SR podáva Národnej rade SR správy o stave Slovenskej republiky ako aj správy o závažných politických otázkach. V určitých prípadoch môže Národnú radu SR rozpustiť.

Prezident SR sa môže zúčastňovať schôdzí Národnej rady SR, pričom ho nemožno z nich vylúčiť. Udelí sa mu slovo kedykoľvek o to požiada a jeho rečnícky čas nie je obmedzený. Rovnako sa môže zúčastňovať aj schôdzí výborov Národnej rady SR, dokonca aj neverejných. Na schôdzach výborov sa mu udelí slovo kedykoľvek o to požiada. Má právo si na ne pribrať odborníkov.

Veči spojené s výkonom funkcie prezidenta zabezpečuje Kancelária prezidenta SR. Plní odborné, organizačné a materiálo-technické úlohy.

**NR SR je jediný ústavodarný
a zákonodarný orgán SR.**

Národná rada SR predstavuje zákonodarnú moc.

**Predseda NR SR je po prezidentovi
SR druhý najvyšší ústavný činiteľ.**

Vzťah k prezidentovi SR

Voľbu prezidenta vyhlasuje predseda Národnej rady SR tak, aby sa prvé kolo volieb uskutočnilo najneskôr 60 dní pred uplynutím funkčného obdobia úradujúceho prezidenta. Kandidátov na prezidenta môžu navrhnúť nielen občania (15 000), ale taktiež najmenej 15 poslancov Národnej rady SR.

Zvolený kandidát na prezidenta SR sa ujíma funkcie zložením sľubu, ktorý skladá pred Národnou radou SR do rúk predsedu Ústavného súdu SR.

Národná rada SR podáva prezidentovi SR návrhy na:

- vymenovanie sudcov Ústavného súdu SR,
- vymenovanie a odvolanie generálneho prokurátora,
- udelenie vyznamenaní.

Keď o to požiada najmenej pätina poslancov Národnej rady SR, Národná rada SR prerokuje návrh na zrušenie rozhodnutia prezidenta SR o odpustení a zmiernení trestov uložených súdmi v trestnom konaní alebo zahľadení odsúdenia formou individuálnej milosti alebo amnestie.

*Kancelária NR SR plní odborné, organizačné
a technické úlohy spojené so zabezpečením
činnosti Národnej rady SR a jej výborov.*

Asi najvýznamnejší vzťah prezidenta SR a Národnej rady SR sa odvíja od prijímania zákonov.

Platí, že zákon podpisuje okrem predsedu NR SR, predsedu vlády SR aj prezident SR.

Prezident SR však na rozdiel od ostatných dvoch ústavných činiteľov môže zákon Národnej rade SR vrátiť.

Ak Národná rada SR po opätovnom prerokovaní schváli zákon aj napriek pripomienkam prezidenta SR a prezident SR zákon nepodpíše, zákon sa vyhlási aj bez jeho podpisu.

Porovnajte si sľuby prezidenta SR a poslanca NR SR

Sľub prezidenta SR

Sľubujem na svoju česť
a svedomie vernosť
Slovenskej republike.

Budem dbať o blaho slovenského
národa, národnostných menšín
a etnických skupín žijúcich
v Slovenskej republike.

Svoje povinnosti budem vykonávať
v záujme občanov
a zachovávať i obhajovať ústavu
a ostatné zákony.

Sľub poslanca NR SR

Sľubujem na svoju česť
a svedomie vernosť
Slovenskej republike.

Svoje povinnosti budem plniť
v záujme jej občanov.
Budem dodržiavať ústavu
a ostatné zákony a pracovať tak,
aby sa uvádzali do života.

Obžaloba na prezidenta SR

Návrh na obžalobu prezidenta SR za úmyselné porušenie ústavy alebo za vlastizradu môže Národnej rade SR podať najmenej pätina jej poslancov. Predseda NR SR prideli návrh Ústavnoprávnemu výboru NR SR na prerokovanie, zašle ho prezidentovi SR, vláde SR a do 30 dní odo dňa, keď návrh dostal, zvolá schôdzu NR SR. Prezident SR musí byť na schôdzu pozvaný, musí sa mu umožniť vyjadriť sa o návrhu a vystúpiť v rozprave.

Návrh schvaľuje Národná rada SR v tajnom hlasovaní. Ak návrh schváli, predseda Národnej rady SR obžalobu zašle bez zbytočného odkladu na rozhodnutie Ústavnému súdu SR.

zákon č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady SR

Rozpustenie Národnej rady SR

Prezident SR môže rozpustiť Národnú radu SR, ak:

- NR SR v lehote 6 mesiacov od vymenovania vlády SR neschválila jej programové vyhlásenie,
- NR SR sa neuzniesla do 3 mesiacov o vládnom návrhu zákona, s ktorým vláda spojila vyslovenie dôvery,
- NR SR nebola dlhšie ako 3 mesiace spôsobilá uznášať sa, hoci jej zasadanie nebolo prerušené a bola v tom čase opakovane zvolávaná na schôdzu, alebo
- ak zasadanie NR SR bolo prerušené na dlhší čas, ako dovoľuje ústava.

Toto právo nemôže uplatniť počas posledných 6 mesiacov svojho volebného obdobia, počas vojny, vojnového stavu alebo výnimočného stavu.

Prezident rozpustí Národnú radu SR v prípade, ak v ľudovom hlasovaní o odvolaní prezidenta nebol odvolaný.

Ústava SR (ústavný zákon č. 460/1992 Zb.)

